

اگر امت بر گرد فاطمه(س) همدل شود اختلاف فرو می‌ریزد؛ مفهوم ولایت کبری

سالروز میلاد حضرت زهرا (س)، یادآور جایگاه والای زن در مکتب اسلام و تجلی کمال ایمان، عفاف و معرفت است. این مناسبت فرصتی برای بازشناسی سیره فاطمی به عنوان الگوی اخلاق و مسئولیت در جامعه است.

سالروز میلاد حضرت زهرا (س)، یادآور جایگاه والای زن در مکتب اسلام و تجلی کمال ایمان، عفاف و معرفت است. این مناسبت فرصتی برای بازشناسی سیره فاطمی به عنوان الگوی اخلاق و مسئولیت در جامعه است.

خبرگزاری مهر - گروه دین، حوزه و اندیشه- عصمت علی آبادی: امروز سالروز ولادت حضرت زهرا (س) است، ایام ولادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) فرصتی ارزشمند برای توجه دوباره به جایگاه والای زن در مکتب اسلام و مرور بخشی از آموزه های ناب فاطمی است. میلاد این بانوی بزرگ، نقطه پیوند نبوت و امامت و روزی است که کرامت، معرفت و عطوفت در سیمای یک انسان کامل جلوه گر شد. حضرت زهرا (س) نمونه ای بی بدیل از ایمان، عقلانیت، عفاف و مسئولیت پذیری در برابر جامعه اسلامی است و سیره رفتاری ایشان الگویی ماندگار برای زنان و مردان در مسیر تحقق سبک زندگی الهی به شمار می آید.

گرامیداشت ولادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در حقیقت تجلیل از مقام زن مؤمن، خانواده متعالی و عدالت خواهی در پرتو معارف قرآن و عترت است. این ایام، فرصتی برای ترویج فرهنگ فاطمی و تقویت روح خدمت، محبت و معنویت در جامعه اسلامی به شمار می آید. بر همین اساس برای بررسی جایگاه این بانوی والامقام با حجت الاسلام علی حسنلو، استاد حوزه علمیه به گفتگو پرداختیم که حاصل آن در ادامه تقدیم می شود:

* مقصود از اینکه گفته شده است حضرت فاطمه زهرا (س) حبل الله است؛ چیست و چرا مسلمانان باید به ایشان تمسک جویند؟

مقصود از اینکه حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها «حبل الله» یعنی «ریسمان الهی» خوانده می شود، آن است که وجود قدسی ایشان، رابط میان خالق و مخلوق و مظهر پیوند انسان با حقیقت توحید است. همان گونه که قرآن کریم می فرماید: همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و پراکنده نشوید.

در نگاه شیعی، حبل الله تنها مفهومی نمادین نیست، بلکه مصداق عینی دارد و در وجود پاک پیامبر اکرم (ص)، امیرالمؤمنین (ع) و اهل بیت (ع) تجلی یافته است. حضرت زهرا (س) به عنوان جلوه تام ولایت و عصمت، استمرار نور نبوت در قامت یک زن الهی است؛ لذا تمسک به او، در حقیقت تمسک به مسیر هدایت و ولایتی است که انسان را از گسست و انحراف مصون می دارد.

تمسک به فاطمه (س) یعنی اقتدا به ایمان، صبر، علم و عمل الهی است؛ یعنی پیوند قلبی و عملی با ارزش هایی که ضامن بقای اسلام اند. از این منظر، اگر امت اسلامی بر گرد محور فاطمه (س) همان حقیقت ناب توحید و ولایت هم دل شود، اختلاف ها فرو می ریزد و وحدت حقیقی تحقق می یابد. بنابراین، فاطمه زهرا (س) حبل الله است زیرا راه وصول به خدا و معیار شناخت ولایت و ایمان است، و تمسک به او تمسک به قرآن، نبوت و حقیقت اسلام به شمار می رود.

* به چه دلایلی در تاریخ اسلام تبیین جایگاه علمی و معنوی فاطمه (س) با کاستی روبه رو شده است؟

تبیین جایگاه علمی و معنوی حضرت فاطمه زهرا (س) در تاریخ اسلام با کاستی هایی همراه بوده است و این مسئله دلایل گوناگونی دارد.

نخست، شرایط سیاسی و اجتماعی صدر اسلام سبب شد بسیاری از وقایع مربوط به اهل بیت (ع) یا ثبت نشود یا در سایه اختلاف ها و درگیری های آن دوران، به درستی منعکس نگردد. منابع تاریخی و حدیثی که در آن دوره نگاشته شد، بیشتر در اختیار قدرت های حاکم بود و طبیعتاً از پرداختن عمیق به مقام حضرت زهرا (س) پرهیز می کردند.

از سوی دیگر، ترس از ایجاد اختلاف های مذهبی بود. بسیاری از دانشمندان مسلمان با وجود احترام قلبی به فاطمه (س)، از بیم حساسیت های مذهبی و واکنش های اجتماعی، از بیان آشکار شأن و رتبه حقیقی ایشان خودداری می کردند.

در کنار همه اینها، نباید از کوتاهی پژوهشگران معاصر نیز گذشت. پژوهش درباره شخصیت حضرت زهرا (س) غالباً به نقل روایات

محدود شده و کمتر با روش های علمی و تحلیلی مورد بررسی قرار گرفته است؛ در حالی که منابع تاریخی، کلامی، تفسیری و حتی اجتماعی می تواند نوری تازه بر ابعاد علمی، تربیتی و الهی ایشان بتابد.

به همین سبب، شناخت مقام فاطمه (س) هنوز چنان که باید در امت اسلامی گسترش نیافته است و امروز بازتعریف علمی و معرفتی سیره فاطمی، یکی از ضروری ترین گام ها برای احیای معرفت دینی و وحدت امت اسلامی به شمار می رود.

***حضرت زهرا (س) صاحب ولایت کبری است؛ مقصود از ولایت کبری چیست؟**

ولایت کبری به معنای مرتبه عالی و فراگیر ولایت الهی است؛ ولایتی که سرچشمه همه هدایت های معنوی، علمی و باطنی در عالم به شمار می رود و پیوندی مستقیم با اراده و مشیت الهی دارد. هنگامی که گفته می شود حضرت فاطمه زهرا (س) صاحب ولایت کبری است، مقصود آن است که ایشان تنها بانویی مؤمن یا مادر امامان نیستند، بلکه در مرتبه ای از قرب و طهارت قرار دارند که فیض ولایت از طریق وجود ایشان به عالم و اولیای الهی می رسد.

در نگاه عرفانی و کلامی، ولایت کبری برتر از ولایت تشریعی اداره جامعه است؛ این ولایت، ولایت در مرتبه تکوین، هدایت باطنی و وساطت در فیض الهی است. فاطمه (س) در این معنا همانند پیامبر (ص) و امیرالمؤمنین (ع)، مظهر اسماً و صفات الهی است و با رضایت و غضب او، رضای خداوند سنجیده می شود.

بدین ترتیب، ولایت کبری حضرت زهرا (س) یعنی مقام کمال ایمان، عصمت مطلق، و حضور فعال در نظام ولایت الهی که بدون شناخت و پذیرش آن، ایمان انسان به حد کمال نمی رسد. او حلقه ای از زنجیره ی نور الهی است که نبوت، امامت و هدایت از آن سرچشمه می گیرد.

***چگونه می توان نزول سوره کوثر را نشانه ای از جایگاه ویژه ی حضرت زهرا (س) دانست؟**

سوره کوثر از کوتاه ترین اما عمیق ترین سوره های قرآن است که در عین ایجاز، بشارت بزرگی به پیامبر اسلام (ص) و بیانگر مقام بی نظیر حضرت فاطمه زهرا (س) است. در زمانی نازل شد که دشمنان پیامبر (ص) پس از وفات پسرانش، آن حضرت را ابتر خواندند. قرآن در پاسخ به این سخن ستمگرانه فرمود: ما به تو خیر و برکت فراوان عطا کردیم.

مفسران شیعه و بسیاری از مفسران اهل سنت، کوثر را به حضرت فاطمه زهرا (س) تفسیر کرده اند؛ چراکه از نسل اوست که نسل پاک پیامبر (ص) در عالم تداوم یافت و آئین او از طریق امامان معصوم (ع) باقی ماند. بدین ترتیب، فاطمه (س) نه تنها پاسخ الهی به طعنه دشمنان بود، بلکه رمز جاودانگی رسالت محمدی (ص) گردید.

از سوی دیگر، واژه کوثر به معنای خیر و برکت فراوان نیز هست و این نشان می دهد که وجود حضرت فاطمه (س) منبع همه خیرهای معنوی و مادی در امت اسلام است. او سرچشمه علم، ایمان، ولایت و الگوی کامل زن مؤمن در همه زمان هاست.

بنابراین نزول سوره کوثر، نشانه ای روشن از جایگاه ویژه و بی مانند حضرت زهرا (س) در نظام آفرینش و در تداوم رسالت الهی است؛ سوره ای که او را بخشیده شده الهی و محور برکت و استمرار دین معرفی می کند.

در پایان اگر نکته ای هست بفرمائید:

سزاوار است بانوان عزیز از این بانو نمونه الگو گیری نمایند تا زندگی معنوی و سعادت دنیا و آخرت برایشان حاصل شود. عفت، حجاب و حیا در وجود فاطمه به سبب معرفت بلند و شناخت عظیم او از خداوند متعال است لذا هر چه معرفت بالاتر عفت و حیا بیشتر و زندگی از هر جهت به خدا نزدیک تر. لذا حکمت عقیف بودن و حجاب فاطمه یک موضوع معرفتی والا است که باید خود بانوان عزیز این معرفت را تبیین نمایند تا در جامعه عملی شود.